

İlkokullardaki Okul İkliminin İyileştirilmesine Yönelik İyi Örnekler

Good Practices for Improving School Climate in Primary Schools

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı ilkokullardaki okul ikliminin geliştirilmesine yönelik olarak uygulama örneklerinin ortaya konulmasını ve incelenmesi amacını taşımaktadır.

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılarak tamamlanmıştır.

Bu araştırma evrenini, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kadrolu çalışan Adıyaman İli Besni ilçesinde görev yapan Sınıf ve Okul öncesi öğretmenlerinden oluşmaktadır.

Çalışmanın örneklem ise evrendeki sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenleri arasında ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenen 100 kişiden oluşmaktadır.

Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılarak birebir görüşmeler sırasında toplanmıştır. Toplanan veriler, içerik analizi yöntemiyle ayrıştırılarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu görev yaptıkları okullarda meslektaşlar arası iletişimin gayet sağlıklı olduğunu, okulda ki diğer tüm paydaşların rehberlik bağlamında işbirliği içerisinde çalıştıklarını, öğrenciler ile öğretmenlere yönelik olarak değişik kategorilerde sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin düzenlendiğini ifade etmişlerdir. Yine bununla birlikte okulun fiziki çevresi öğrencilerin pedagojik gelişimlerine uygun olarak düzenlendiğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Okul İklimi, Sınıf Öğretmeni, Okul Öncesi Öğretmeni, Gelişim

ABSTRACT

The main purpose of this study is to reveal and examine examples of practices for improving school climate in primary schools.

This research was completed using the interview technique, one of the qualitative research methods.

The population of this research consists of classroom and pre-school teachers working in Besni district of Adıyaman province, who are permanent employees of the Ministry of National Education.

The sample of the study consisted of 100 classroom teachers and preschool teachers who were selected from the population by criterion sampling method.

The data were collected during one-to-one interviews using an interview form prepared by the researcher. The collected data were analyzed by content analysis method. According to the results of the study, the majority of classroom teachers and pre-school teachers stated that communication between colleagues is very healthy in the schools where they work, that all other stakeholders in the school work in cooperation in the context of guidance, and that social, cultural and sportive activities are organized in different categories for students and teachers. They also stated that the physical environment of the school is organized in accordance with the pedagogical development of the students.

Keywords: Student, School Climate, Classroom Teacher, Preschool Teacher, Development

GİRİŞ

Toplum, karmaşık ve somut yaşamın bir yansıması olarak ortaya çıkar. Toplumsal hayatın her alanında kültürün etkisi bulunmaktadır, çünkü kültür toplumsal yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Tarihsel ve sosyal gelişim süreçlerinde, toplumlar hem benzerlikler gösterirken hem de farklılaşmalar yaşarlar. Bu eğilimler, bireyler arasındaki ilişkilerde de belirgin olarak görülebilir (Celkan, 1991).

Günümüzde bilim ve teknolojinin ilerlemesi, insanların yaşam tarzlarını, davranışlarını ve gereksinimlerini sürekli olarak değiştirmektedir. İnsanlar tarafından oluşturulan organizasyonlar da bu değişime ayak uydurmak zorundadır. Bu değişime adapte olması gereken en önemli organizasyonlardan biri, eğitim kurumlarıdır.

Yaşar Gülten ¹

Uğur Leman ²

Betül Karadağ Gülten ³

Seda Korkmaz Gülten ⁴

How to Cite This Article

Gülten, Y., Leman, U., Karadağ Gülten, B. & Korkmaz Gülten, S. (2023). "İlkokullardaki Okul İkliminin İyileştirilmesine Yönelik İyi Örnekler" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:116; pp:8751-8764. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.72145>

Arrival: 28 July 2023

Published: 25 October 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen, MEB, Adıyaman, Türkiye, ORCID: 0000-0003-0302-0915

² Okul Müdürü, MEB, Adıyaman, Türkiye, ORCID: 0009-0001-5577-2283

³ Öğretmen, MEB, Adıyaman, Türkiye, ORCID: 0009-0001-0512-6185

⁴ Öğretmen, MEB, Ankara, Türkiye, ORCID: 0009-0008-3967-3006

Türk Millî Eğitimi, ülke gündeminde önemli bir konu olarak dikkat çekmiştir ve tarih boyunca toplum ve devlet felsefesinde kritik bir rol oynamıştır (Celkan, 2003).

Eğitimin temel işlevlerine mikro düzeyde baktığımız zaman; sınıf içinde, okulda, aile içinde nasıl gerçekleşmekte olduğunu ifade etmektedir. Bunun yanında eğitimsel manada ekonomi, politika, ahlak, din, din başta olmak üzere diğer toplumsal kurumlar ile nasıl etkileşime girdiği makro düzeyde analiz ile gerçekleşmektedir. Nitekim eğitim, özünde bir sosyal kurumdur. Bireylerin, çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin hem aile, okul, arkadaş grupları gibi küçük sosyal birimlerdeki eğitim gelişim çizgilerini, hem de toplumdaki genel etkinliklere olan katkıları ve etkileşimlerini anlamak önemlidir (Celkan, 2018).

Okul, eğitim sürecinin en yoğun olarak yaşandığı bir toplumsal kurumdur. Okul, yalnızca fiziksel bir binadan ibaret değildir, içinde bulunan öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler gibi canlı öğelerle birlikte bir kültürel atmosfer oluşturur.

İlköğretimden başlayarak eğitim kademesinin her safhasında informal eğitim öğrenciler açısından çok önemli etkiye sahiptir.

Bu etki, sınıf içi, okul içi, okul dışı ve arkadaş grupları gibi çeşitli ortamlarda öğrencilerin davranışlarını şekillendiren temel değer yargılarından kaynaklanmaktadır.

Okul içerisinde öğrenciler kendi arkadaşları başta olmak üzere öğretmenlerine ve okul yönetimine karşı sırdışıklık, dayanışma ve arkadaşlık gibi tutum ve davranışları sürekli geliştirirler (Celkan, 2006).

Okul ortamı sosyal bir varlık olarak içinde yer aldığı toplumun yapısı ve dinamikleri tarafından şekillenen bir toplumsal kurumdur.

Tarihsel süreçte okulların hedefleri, çalışma yöntemleri, ihtiyaç duyulan teknoloji seviyesi, okulun ileriye yönelik stratejileri gibi birçok faktörün değiştiği gözlemlenmektedir.

Günümüzde eğitim ciddi bütçenin yanında zaman ayrılması gereken çok önemli alandır. Ülkenin gelişim düzeyi verilen bu eğitim kalitesiyle doğru orantılıdır (Çetin, 2014).

Bundan ötürü bireyler çocuklarının en iyi eğitimi alması için gerek kalite olarak gerekse çevresel faktörler bağlamında öğrenmeyi destekleyen çok iyi bir okula göndermek eğilimindedirler.

Ülkemizde bir okulun “çok iyi” olarak kabul görmesi, genellikle okul iklimi ile yakından ilişkilendirilir. Bundan ötürü okul iklimi ile eğitim kalitesi arasında doğrusal orantı vardır.

Çocukların gelişimleri bağlamında onların kritik yaş dönemlerine verilen eğitim kalitesi çocukların gelecekteki öğrenim hayatlarını önemli ölçüde etkilemektedir.

Bu çalışma, ilkokullarda çocukların iyi bir eğitim almasını ve olumlu bir okul iklimi oluşturulmasını amaçlayan yöneticilerin bu hedefe nasıl ulaştığını incelemeyi amaçlamaktadır.

Okullardaki iklimi etkileyen faktörlerin, okul iklimini ne kadar etkilediği birçok araştırmada ortaya konmuştur, ancak bu faktörlerin okul iklimini geliştirmeye yönelik uygulamaları sınırlı sayıdadır. Bu nedenle, okul iklimi iyi olan okulların bu başarıya nasıl ulaştığı, bu çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışma, okul iklimine etki eden faktörlerin nasıl değerlendirildiğini ve olumlu bir okul iklimine nasıl ulaşılabileceğini araştıran bir çalışmadır.

Bu nedenle, sadece okul iklimini ele alan çalışmalardan ayrılan bir özelliğe sahiptir. Ayrıca, bu çalışmanın diğer bir amacı da bilhassa ilkokullarda olumlu bir okul iklimi oluşturmak için yapılan iyi uygulamaların araştırılması ve diğer öğretmenlerin de bu çalışmadan faydalanarak kendi okullarında çalıştıkları idareciler ile bu okul iklimini yaratmalarına yardımcı olmaktır.

Bu nedenle, bu çalışmanın tüm ilkokullar için faydalı olabileceğini düşünüyor, diğer kademelerde ki okullara ise örnek olacağını özellikle vurguluyoruz.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Okul İklimi

Okul iklimi kavramı eğitim kurumunun psikolojik atmosferini etkileyen temel faktörlerden biri olarak öne çıkmış ve üzerine odaklanılması gereken kritik bir konu olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda çeşitli bilim adamları Bektaş ve Nalçacı (2013), Hoy vd. (1991), Çalık ve Kurt (2010), Turan (1998), Monhardt (1995), Hoy ve Miskel (2010) gibi isimler çalışmanın literatürüne katkıda bulunmuşlardır.

Eğitim araştırmacıları, okul ikliminin bilhassa öğrenciler üzerinde ve öğrenme ortamı üzerinde olumlu etkisi olacağına dair görüş birliği içindedirler. Bu bağlamda, okul iklimi tanımlamalarının çoğu, okul içi insan etkileşimleri temelinde yapılmıştır. Okul iklimi, öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler, veliler gibi okulla ilişkili her bireyin etkilediği durumdur (Çalık ve Kurt, 2010). Bu nedenle, Okul iklimi, bir okulun benzersiz özelliklerini ve karakterini yansıtan bir "kişilik" gibi düşünülebilir. Bu faktörler, okulun öğrencileri, öğretmenleri ve diğer personeli üzerindeki etkilerini belirler. Okulun kişiliği olarak düşünölen bu iklim, okuldaki günlük etkileşimlerden, öğrenci-öğretmen ilişkilerine, disiplin politikalarından eğitim yaklaşımlarına kadar birçok unsuru içerir. Bu kişilik, okuldaki öğrenci deneyimini büyük ölçüde etkileyebilir ve okulun uzun vadeli başarısını şekillendirebilir (Bektaş ve Nalçacı, 2013).

"Okul iklimi," bir okulun atmosferi, ilişkileri, yönetimi ve genel deneyimleri gibi unsurları içeren kapsamlı bir terimdir. Bu kavram, sadece fiziksel çevreyi değil, aynı zamanda öğrencilerin duygusal, sosyal ve akademik gelişimini etkileyen çeşitli faktörleri de içerir.

Bir okulun içinde bulunan bireylerin duygusal deneyimlerini kapsayan bir kavramdır. Bu duygusal deneyimler, okulun atmosferini, ilişkilerini ve genel deneyimlerini etkiler.

Okul iklimini anlamak için çalışanların davranışlarını ve etkileşimlerini gözlemlemek ve anlamak büyük önem taşır. Çünkü okul iklimi, öğrencilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin ve diğer personelin günlük davranışları, iletişim biçimleri ve etkileşimleri ile şekillenir (Demir, 2008).

Okul iklimi, öğretmenlerin okul çevresine yönelik algılarını ve deneyimlerini yansıtan bir kavramdır. Öğretmenlerin çalışma ortamıyla ilgili hissettikleri rahatlık, güvenlik, destek ve memnuniyet gibi duygusal deneyimleri içerir. Öğretmenlerin okul iklimini nasıl algıladığını ve deneyimlediğini şekillendirir. Okul yönetimleri, öğretmenlerin bu algılarını anlamak ve ihtiyaç duyulan alanlarda düzeltici önlemler almak için düzenli olarak geri bildirim toplamalı ve değerlendirmeler yapmalıdır.

Okul iklimi, okulu özgün kılan ve okuldaki insanların davranışlarını etkileyen içsel özelliklerin bütününü ifade eder. Bu içsel özellikler, okulun atmosferini, ilişkilerini ve genel deneyimlerini belirler.

Okulun yöneticisi, liderlik özelliklerini kazanmak için amirlik özelliğini aşması gereken bir konumda bulunur. Bu dönüşüm zorlu olsa da imkânsız değildir. Amirlik özelliklerini korurken, aynı zamanda liderlik yeteneklerini de geliştirmek için stratejiler kullanılabilir. Okuldaki tüm paydaşlar ile ilişkileri dengeli şekilde yönetmek, olumlu bir okul iklimi oluşturmanın önemli bir stratejisidir. Bu strateji, herkesin memnuniyetini artırabilir, işbirliğini teşvik edebilir ve okulun genel etkili işleyişini destekleyebilir (Bursalıoğlu, 2012). Bir okul yöneticisi, okul iklimini olumlu bir şekilde etkilemek için hem toplumun hem de çalışanların beklentilerini dengelemelidir. Bu dengeyi sağlamak, sürdürülebilir bir işbirliği ve memnuniyetin oluşmasına yardımcı olabilir. Bireysel beklentilere dikkat etmek de bu dengeyi korumanın önemli bir parçasıdır. (Atakan, 2012).

Okul iklimi, tüm okul üyelerinin ortak görüşlerine dayalı olarak oluşan, insan davranışlarından etkilenen ve okuldaki her bireyi etkileyen bir bütündür. Bu, okulun atmosferini, ilişkilerini, öğrenme deneyimini ve genel yaşamını şekillendiren faktörleri içerir.

Tüm okul topluluğunun katkısı ve etkileşimi, olumlu bir okul ikliminin oluşmasına yardımcı olur. Her bireyin tutumları, davranışları ve beklentileri, okulun genel ortamını belirler (Okar, 2018).

Okul İklimi ve Tipleri

Kottkamp, Tarter ile Hoy'un (1991) yürüttüğü okul iklimi üzerine yapılan araştırmalar, genel olarak okullarda dört farklı iklim tipinin varlığını göstermiştir. Bu tipleri; açık, bağımlı, serbest ve kapalı iklim olarak sınıflandırmışlardır (Akt., Okar, 2018).

Açık İklimi Açık iklim tipinde, okul yöneticileri ile öğretmenler ve diğer çalışanlar arasındaki işbirliği ve saygı oldukça belirgin bir şekilde öne çıkar. Öğretmenlere özgürlük tanınır ve yöneticiler gerektiğinde destek sağlar. Öğretmenler arasında samimi ilişkiler ve arkadaşlık mevcuttur, bu da öğrencilere olumlu yansır. Bu tip iklimde öğretmenler kendi mesleklerine bağlılık gösterirler ve birbirlerine destek olurlar. Okul yöneticisi ve öğretmen davranışları içten ve samimidir. Açık iklimde öğretmenlerin ve öğrencilerin moral durumu yüksektir ve öğretmen-öğrenci ilişkileri dikkat çekici derecede sağlıklıdır (Hoy vd., 1991).

"bağımlı iklim" özelliği, okullardaki yönetim ve öğretmenler arasındaki ilişkilerin dinamiklerini yansıtır. Bağımlı iklimde, öğretmenlerin yüksek performans sergilemesi, bazen zayıf veya başarısız bir yönetimin etkilerini dengelemek veya aşmak anlamına gelebilir. Bu durum, öğretmenlerin özgün çabaları, ekip çalışması veya kişisel bağlılıkları gibi faktörlerle açıklanabilir.

Ancak, uzun vadede sürdürülebilir bir başarı sağlamak için bu tür bir bağımlılık esas olarak öğretmenlerin kişisel fedakârlıklarına veya çabalarına dayanmamalıdır. Çünkü bağımlı iklim, yönetsel zayıflıklar veya eksiklikler nedeniyle öğretmenlerin fazladan çaba harcaması anlamına gelebilir ve bu durum zamanla tükenmeye veya memnuniyetsizliğe yol açabilir. Yöneticiler genellikle disiplinli ve kurallara bağlıdır, ancak öğretmenlerin fikirlerine ve bireysel gereksinimlerine yeterince önem vermezler. Yöneticiler, öğretmenlere iş yükü açısından uygun olmayan görevler vererek öğretmenleri baskı altında tutabilirler. Buna karşılık, öğretmenler işlerinde yüksek performans sergileyerek yöneticinin tavrını aşabilirler. Bağımlı iklimde öğretmenler genellikle birbirleriyle iyi ilişkiler kurarlar, birbirlerini desteklerler ve okullarına gurur duyarlar. Bu tür bir ortamda, öğretmenler arasındaki dayanışma ve işbirliği, okulun genel atmosferini olumlu bir şekilde etkileyebilir (Hoy vd., 1991).

Serbest iklimde, yöneticinin davranışları ve liderlik tarzı öne çıkar. Serbest iklim, bir okulun veya öğrenim kurumunun atmosferini ve işleyişini yönlendiren bir faktördür. Yöneticinin yaklaşımı ve liderlik tarzı, okuldaki çalışanların davranışlarını, tutumlarını ve performanslarını etkileyebilir. Ancak ilginç bir şekilde, öğretmenler serbest iklimde yöneticiye karşı isteksiz davranışlar sergilerler. Öğretmenler genellikle motivasyonsuzdur, sorumluluk almaktan kaçınırlar ve yöneticinin olumlu tutumunu göz ardı ederler. Hatta bazen yöneticinin bu olumlu yaklaşımlarını suiistimal edebilirler. Serbest iklim tipinde öğretmenler hem yöneticilerini hem de meslektaşlarını genel olarak sevmeyizler. Birbirlerine karşı saygı eksiktir ve mesleki bağlılıkları zayıftır (Hoy vd., 1991).

Kapalı iklim, örgütsel verimliliği olumsuz etkileyen bir durumu tanımlar. Bu iklim tipinde, yöneticilerin veya liderlerin yanlış öncelikler ve gereksiz işlere odaklanması sonucu öğretmenlerin motivasyonu ve performansı düşebilir. Öğretmenler, gereksiz bürokrasi ve iş yükü nedeniyle sıklıkla düşük enerjide çalışabilirler. Bu, genellikle verimsizlik ve düşük iş memnuniyeti ile sonuçlanabilir. İşlerini sadece göstermelik bir şekilde yaparlar. Bu tip iklimde otorite baskındır ve destek eksiktir. Bu nedenle öğretmenler genellikle hoşgörüsüz ve işlerine isteksiz bir şekilde yaklaşır. Kapalı iklim tipi, açık iklim tipinin tam tersi bir yaklaşımı yansıtır. Kapalı iklimde işbirliği, açık iletişim ve katılım eksikliği söz konusu olabilir. Bu iklim tipinde yönetim ve liderlik genellikle merkeziyetçi olabilir, öğretmenler ve personel daha az katılım fırsatına sahip olabilirler. Bu durum, öğrenci başarısını, öğretmen memnuniyetini ve okulun genel etkili işleyişini olumsuz yönde etkileyebilir (Hoy vd., 1991).

Olumlu Okul İklimi Hoy, Tarter ve Kottkamp (1991) tarafından gerçekleştirilen kapsamlı bir araştırma, olumlu okul iklimini "sağlıklı okul" olarak adlandırmıştır.

Sağlıklı okulların öğretmenlerin üretkenliğini artırdığı, yöneticilerin daha yansıtıcı bir yaklaşım benimseyerek okulun yönetimini daha etkili bir şekilde gerçekleştirdiği ve öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek seviyelere ulaştığına işaret ediyor. Sağlıklı bir okul ortamı, eğitim sürecinin her yönünü olumlu bir şekilde etkileyebilir. Öğretmenlerin üretkenliği arttığında, daha motive olurlar ve daha etkili ders planları hazırlayabilirler. Öğrencilere daha farklı öğrenme deneyimleri sunarak, öğrenmeyi daha ilgi çekici hale getirebilirler. Bunun sonucunda, öğrenciler daha fazla öğrenme fırsatına sahip olabilirler.

Yöneticilerin yansıtıcı bir yaklaşım benimsemesi, okulun yönetimini daha iyi analiz etmelerini ve iyileştirmeler yapmalarını sağlar. Yöneticilerin öğretmenlerle işbirliği yaparak sorunları çözme ve en iyi uygulamaları paylaşma fırsatı bulmaları, okulun genel kalitesini artırabilir. Öğrencilerin akademik başarılarının yükselmesi, sağlıklı bir okul ortamında öğrenme motivasyonunun ve destekleyici kaynakların bulunmasıyla ilişkilendirilebilir. Öğrencilere kişisel ilgi gösterilmesi, öğrenme zorluklarıyla ilgili destek sağlanması ve çeşitli öğrenme materyallerinin sunulması, öğrencilerin potansiyellerini daha iyi ortaya koymalarına yardımcı olabilir.

Bu tür bir iklimde öğretmenlerin üst düzey performansı teşvik edilir, öğrenmeye ve yeniliklere açık bir ortam sağlanır, çalışanlar arasında güven sağlanır. Sonuç olarak, olumlu okul iklimi, öğrenci-öğretmen ilişkilerini pozitif etkileyen ve öğrencilerin okula olan bağlılığını artıran bir kavramdır (Özdemir vd., 2010).

Okul ikliminin olumlu bir atmosferi, hedeflere ulaşmada büyük kolaylık sağlar (Tavşanlı vd., 2016). Olumlu bir okul iklimi, örgüt üyelerinin okula olan bağlılığını artırır (Turan, 1998). Araştırmalar, olumlu bir okul ikliminin öğrenci uyumunu kolaylaştırdığını göstermiştir (Hoy vd., 1991).

Olumlu okul ikliminin gözlemlendiği okullar genellikle açık iklim tipine sahiptir. Bu tür okullarda, açık iklimin özellikleri baskın olarak görülür. Bu durum öğretmenler ve öğrenciler arasında olumlu iletişimin varlığını yansıtır. Bu iletişim, akademik başarının temel bir etkeni olarak kabul edilir. Bununla birlikte, kurum içindeki üyeler birbirlerine saygılı bir tutum sergilerler. Adalet, hukuk ve eşitlik gibi değerler büyük bir önem taşır. Bu nedenle öğrenciler, kendilerini güvende hisseder ve haksızlık hissi yaşamazlar. Okul iklimi, bir okulun genel atmosferi, kültürü, öğrenci ve personel arasındaki ilişkileri ve ortak değerleri kapsayan bir kavramdır. Okul ikliminin olumlu

olarak şekillendirilmesi, öğretmenlerin ve öğrencilerin motivasyonunu artırabilir, işbirliğini teşvik edebilir ve genel olarak daha sağlıklı ve üretken bir öğrenme ortamı oluşturabilir.

Ayrıca, öğrencilerin sosyal etkinliklere katılma imkânının olması ve fiziksel çevrede kendilerini güvende hissetmeleri, olumlu okul ikliminin belirtilerindedir. Bu durum, öğretmenlerin ve öğrencilerin okula duygusal bir bağ ve aidiyet hissi geliştirmesini sağlar. Bu şekilde öğrenciler, okulu benimser ve memnuniyet duyarlar. Bu bağlamda, öğrenciler arasında aidiyet duygusu oluştuğunda, okuldan memnuniyet artar ve bu da genel olarak öğrenci performansını yükseltir (Tavşanlı vd., 2016).

Olumlu bir okul ikliminin ortaya çıkması için değişik faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler, öğrenci, öğretmen, yönetici ve personel arasındaki ilişkileri, okulun kültürünü ve atmosferini etkileyerek sağlıklı bir öğrenme ortamı oluşturulmasına yardımcı olmaktadır (Shaw ve Reyes, 1990).

YÖNTEM

Bu çalışmada “nitel araştırma modeli” benimsenmiştir. Bu model çerçevesinde, olumlu okul iklimini geliştirmeye yönelik olarak sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenlerinin uygulamaları yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla detaylı bir şekilde incelenmiştir. Görüşme formu, çalışmanın birinci yazarı tarafından özel olarak tasarlanmıştır ve görüşmeler birebir yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın nitel bir yaklaşımı benimsemesinin temel sebebi, konuya daha derinlemesine bir anlayış kazanma amacı taşımaktır. Nitel araştırma yöntemi, sınırlı sayıda katılımcıyla çalışmanın derinlemesine bir analizini sağlamaktadır. Çalışmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. Bu desen, araştırmacıların görüşmeler sırasında etkileşim yaşadıkları ve esneklik gösterdikleri durumları vurgulayarak, katılımcıların deneyimlerini ortaya koymalarına olanak sağlar (Şimşek ve Yıldırım, 2016).

Bilindiği gibi nitel araştırma modeli, bireylere düşüncelerini ifade etme fırsatı sunarak, derinlemesine bilgi edinmeyi mümkün kılar. Bu bağlamda, yapılandırılmamış diğer modellere göre nazaran geniş kapsamlı bilgiler elde edilmesine imkân tanımaktadır.

Çalışma Grubu

2022-2023 eğitim öğretim yılında, Adıyaman'ın Besni ilçesinde toplamda 75 ilkokul bulunmaktadır. Bu okullardan 11'i ilçe merkezinde konumlanmıştır. Geriye kalan 64 okul ise belde ve köylerdeki. Araştırmanın örneklemini oluşturmak amacıyla, Adıyaman Besni ilçe merkezinde görev yapan 386 sınıf öğretmeni ile okul öncesi öğretmenlerinden 100'ü seçilmiştir.

Araştırmanın amacına yönelik olarak ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak, çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılmayı kabul eden sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenleri ile görüşmeler yapılmıştır.

Amaçlı örnekleme yöntemi, araştırmacının çalışmanın konusunu daha iyi anlayabilecek kişileri, yerleri veya durumları seçerek örnekleme oluşturduğu bir yaklaşımdır. Bu şekilde seçilen örneklemin, araştırmacının sorununa katkı sunabilecek ve araştırılan konunun daha iyi anlaşılmasına yönelik zengin bilgiler sunma potansiyeline sahiptir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği gibi bir nitel veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Bu metot, katılımcılar ile araştırmacılar arasında gerçekleşen kontrollü, amaç odaklı ve sözlü iletişime dayalı bir yaklaşımı temsil eder. Bu yöntemin tercih edilmesinin temel amacı, katılımcıların verdikleri cevapların temel nedenlerini daha derinlemesine irdelemektir.

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, diğer metotlara göre daha esnek bir yapıya sahiptir. Araştırmacı, sorularını önceden planlayıp hazırlar; ancak görüşme sırasında, konunun daha detaylı bir şekilde ele alınabilmesi için ek sorular da sorarak görüşmenin akışını etkileyebilir. Eğer katılımcı, cevapladığı bir soruyla ilgili başka bir sorunun cevabını da vermişse, aynı soru tekrarlanmayabilir.

Görüşme soruları oluşturulurken, konuyla ilgili problemler ve durumlar geniş bir literatür taramasıyla ele alınmıştır. Ayrıca, soruların hazırlanma aşamasında, Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görevli Ölçme ve Değerlendirme uzmanı, 1 Rehberlik ve Psikolojik Danışma Öğretmeni ile alanında uzman 1 Türkçe Öğretmeninden görüş alınmıştır. Uzmanlardan gelen öneriler ışığında düzenlemeler yapılarak, görüşme formu son haliyle uzmanların onayına sunulmuştur. Oluşturulan görüşme formundaki sorular, deneme amacıyla bir sınıf öğretmeni ile okul öncesi öğretmenine yöneltilmiş ve görüşme başarıyla tamamlanmıştır.

Araştırma kapsamında sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerine yöneltilen sorular aşağıda belirtilmiştir:

- ✓ Okullardaki bireyler arası ilişkilerin geliştirilmesi için hangi yöntemler kullanılmaktadır?
- ✓ Olumsuz öğrenci davranışlarını engellemeye yönelik olarak okullarda gerçekleştirilen pratik uygulamalar nelerdir?
- ✓ Okul öğretmenlerinin motivasyonunu artırmak için gerçekleştirilen uygulamalara örnekler verir misiniz?
- ✓ Okul ikliminin geliştirilmesi için yapılan çalışmalara örnekler veriniz?

Araştırmaya katılan kişiler önceden telefonla bilgilendirilmişlerdir. Bu katılımcılar, çalışmaya katılmayı kabul etmeleri durumunda yaklaşık 40 dakika süre ayırmaları gerektiğini bilmektedirler. Çalışma, olumlu okul iklimi konusunda 5 soru içerecek şekilde tasarlanmıştır. Katılımcılardan sorulara açık ve anlaşılır şekilde yanıt vermeleri önemlidir. Katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmakta olup, kimlik bilgileri talep edilmemekte ve verilen cevaplar gizli tutulmaktadır. Elde edilen bilgiler sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecek olup, bilimsel yayınlarda kullanılacaktır. Çalışma katılımcılar için rahatsızlık verici unsurlar içermemektedir. Ancak görüşme sırasında herhangi bir nedenle rahatsızlık hissedilmesi durumunda, katılımcıların görüşmeyi bırakma özgürlüğü bulunmaktadır. Çalışmanın sonunda katılımcılara ek sorular yöneltilerek bilgilendirme tamamlanmıştır.

Görüşme zamanı, katılımcılarla birlikte mesai saatleri içinde ve sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin okulda olduğu bir zamanda belirlenmiştir. Bu sayede katılımcılar, okul ortamını, öğrencileri ve atmosferi de gözlemleme fırsatı bulmuşlardır. Katılımcıların rahat hissetmelerini sağlamak amacıyla ses kayıt veya diğer cihazlar kullanılmadan sadece notlar alınarak görüşmeler kaydedilmiştir. Araştırmada gizliliği sağlamak için okullar ve sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenleri kod isimlerle temsil edilmiştir. Araştırmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmak adına görüşme öncesinde samimi bir sohbet süreciyle güven ortamı oluşturulmuştur. Bu yaklaşım sayesinde, katılımcıların içten ve samimi cevaplar vermeleri amaçlanmıştır.

Verilerin Analizi

Tüm verilerin analizi, "nitel araştırma yaklaşımının" bir parçası olarak içerik analizi tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Veri toplama aşamasında elde edilen notlar düzenlenmiş ve bilgisayar tabanlı bir ortama aktarılmıştır. İçerik analizindeki temel hedef, ilişkili kavramları anlamak ve çözümlenektir. Bu kavramlar daha sonra okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenlenmiş ve yorumlanmıştır. Verilerin içsel anlamının ortaya çıkarılması, bu analizin odak noktasını oluşturmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2016:176-187).

Analiz sürecinde ilk adım olarak görüşmelerin kayıtları bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Ardından, görüşmeler birden fazla kez incelenmiş ve ayrı ayrı çözümlenmiştir. Benzer ifadeler gruplandırılarak kodlar oluşturulmuştur (Ö1 – Öğretmen 1).

Araştırma soruları ekseninde literatürde göz önünde bulundurarak, ana tema ile ve kategori başlıkları tanımlanmıştır. Ardından, elde edilen veriler bir uzmana sunularak, bu verilerden temaları ve kodları oluşturması rica edilmiştir.

Çalışmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini artırmak amacıyla incelenen olgu tarafsız bir gözlemle objektif bir şekilde ele alınmış ve bulgular doğrultusunda sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca güvenilirliği sağlamak için sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine herhangi bir yorum eklenmemiş, görüşler doğrudan alıntılarla aktarılmıştır. Verilerin yorumlanmasında, ilgili alandaki diğer çalışmalar da göz önünde bulundurularak çalışmanın güvenilirliği artırılmıştır. Son aşamada, çalışmanın temaları ve verileri, görüşme katılımcılarına sunularak doğrulama yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenlerine yöneltilen soruların cevaplarına dair elde edilen bulgular sunulmaktadır.

Kişiler Arası İlişkilerin Geliştirilmesine İlişkin Bulgular

"Okul içindeki ilişkilerin güçlendirilmesi amacıyla sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenleri tarafından yapılan çalışmaların analizi, 'Okulunuzda öğretmenler arası, öğrenci arası, öğretmen-öğrenci, yönetici-öğretmen ve yönetici-öğrenci ilişkilerini geliştirmek için hangi faaliyetler yürütülmektedir?' sorusu kapsamında Tablo 1'de sunulmaktadır."

Tablo 1: Okul İçinde Bireyler Arası İlişkilerin Gelişimine İlişkin Sınıf Öğretmenleri ile Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşleri

Sıra	Görüşler	f
1	Okuldaki bireylerin mutluluğunu sağlamayı amaçlamak. (Ö-11, Ö-8, Ö-10, Ö-6, Ö-9, Ö-7, Ö-14, Ö-12, Ö-13)	9
2	Öğretmenler ve öğrencilerle birebir ilgi göstermeyi sürdürmek. (Ö-15, Ö-19, Ö-20, Ö-21, Ö-22, Ö-23, Ö-24, Ö-25, Ö-26, Ö-27, Ö-28)	11
3	Aidiyet duygusunun geliştirilmesini sağlamak. (Ö-39, Ö-44, Ö-43, Ö-45, Ö-42, Ö-30, Ö-38, Ö-31, Ö-36, Ö-34, Ö-46, Ö-33, Ö-32, Ö-41, Ö-37, Ö-35, Ö-40)	17
4	Okuldaki her bireye eşit, adil ve saygılı bir şekilde davranış sergilemeyi sürdürmek (Ö-1, Ö-2, Ö-3, Ö-4)	4
5	Yönetici ve öğretmenlerin örnek davranışlar sergileyerek rol model olmalarını sağlamak. (Ö-75, Ö-76, Ö-77, Ö-78, Ö-82)	5
6	Okul içi ve dışındaki tüm etkinliklerde birlikte hareket etmeyi sürdürmek. (Ö-90, Ö-91, Ö-92, Ö-93, Ö-94, Ö-95)	6
7	Okuldaki herkesin empati kurabilmesini desteklemeyi amaçlamak. (Ö-87, Ö-85, Ö-88, Ö-82, Ö-89, Ö-83, Ö-86, Ö-84)	8
8	Okuldaki herkese karşı karşıya güler yüzlü olmayı sürdürmek. (Ö-66, Ö-67, Ö-68, Ö-69, Ö-70, Ö-71, Ö-72, Ö-73, Ö-74)	9
9	Okulu ilgilendiren kararlarda, tüm paydaşların görüşünü almayı amaçlamak. (Ö-75, Ö-76, Ö-77, Ö-78, Ö-79, Ö-80, Ö-81)	7
10	Okuldaki herkesin sağlıklı iletişim kurmalarını desteklemek. (Ö-54, Ö-62, Ö-49, Ö-60, Ö-63, Ö-59, Ö-52, Ö-47, Ö-55, Ö-61, Ö-65, Ö-50, Ö-56, Ö-58, Ö-53, Ö-57, Ö-64, Ö-48, Ö-51, Ö-29)	19
11	Okulu, bir aile ortamına benzeyecek şekilde dönüştürmeyi amaçlamak. (Ö-96, Ö-97, Ö-98, Ö-99, Ö-100)	5

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Tablo 1'de incelendiğinde; okuldaki bireyler, ilişkilerin geliştirilmesi konusunda çeşitli görüşleri ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde, sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin kişiler arası ilişkilerin geliştirilmesi için en çok benimsedikleri uygulamaların sırasıyla;

- (1) Okuldaki herkesin iletişim kurmalarını desteklemek,
- (2) Aidiyet duygusunun geliştirilmesini sağlamak,
- (3) Öğretmenler ve öğrencilerle birebir ilgi göstermeyi sürdürmek olarak gözlemlenmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların okuldaki bireylerin iletişim kurmalarının önemine vurgu yaptığı görülmüştür. Bu bağlamda, bazı katılımcıların bu konudaki görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Ö-57, Ö-62, Ö-65, Ö-49, Ö-51, Ö-60, Ö-59, Ö-54, Ö-55, Ö-56, Ö-29, Ö-58, Ö-53, Ö-52, Ö-61, Ö-47, Ö-63, Ö-64, Ö-48 : “Okuldaki herkesin sağlıklı iletişim kurmalarını desteklemek” bu yanıt ile katılımcılar okuldaki öğrenciler, öğretmenler, personel ve diğer paydaşlar arasında olumlu ve etkili iletişimin teşvik edilmesini anlatır. Sağlıklı iletişim, açık ve dürüst iletişim, duyguların ifade edilmesi, anlayışlı dinleme ve karşılıklı saygı gibi öğeleri içerir. Bu yaklaşım, okul ortamında olumlu ilişkilerin kurulmasına, sorunların daha etkili bir şekilde çözülmesine ve işbirliği kültürünün gelişmesine yardımcı olabilir. Bireyler arasında anlayış ve empati oluşturmak da bu iletişim modelinin bir parçasıdır, böylece herkes birbirini daha iyi anlar ve işbirliği içinde çalışır şeklinde yanıt vermişlerdir.

Ö-45, Ö-39, Ö-32, Ö-41, Ö-46, Ö-35, Ö-43, Ö-37, Ö-38, Ö-31, Ö-40, Ö-33, Ö-42, Ö-36, Ö-44, Ö-30, Ö-34 : “Aidiyet duygusunun geliştirilmesini sağlamak” ifadesi ile katılımcılar aidiyet duygusunun okul bağlamında geliştirilmesi, öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer okul çalışanlarının okula ve okul topluluğuna ait hissetmelerini sağlamayı ifade eder. Okuldaki aidiyet duygusu, öğrencilerin ve çalışanların kendilerini bir "okul ailesi" üyesi olarak görmelerini ve bu topluluğun bir parçası olduklarını hissetmelerini içerir. Bu, sadece bir eğitim kurumunda öğrenme süreci değil, aynı zamanda birlikte büyüme ve destekleme alanını da kapsar.

Ö-25, Ö-19, Ö-28, Ö-21, Ö-22, Ö-27, Ö-24, Ö-15, Ö-26, Ö-23, Ö-20 : “Öğretmenler ve öğrencilerle birebir ilgi göstermeyi sürdürmek” ifadesi ile Öğrenci ve öğretmenlerle birebir etkileşim, bireylerin ihtiyaçlarına daha iyi odaklanmayı ve daha etkili öğrenme veya öğretme yöntemleri uygulamayı mümkün kılar. Öğrencilerin güçlü yönleri belirlenebilir ve zayıf yönlerine daha fazla destek sağlanabilir. Birebir ilgi, öğrencilerin ve öğretmenlerin birbirlerine duygusal olarak bağlanmasına yardımcı olabilir. Bu da güven ortamını güçlendirir ve iletişimi daha açık hale getirebilir.

Ö-66, Ö-74, Ö-73, Ö-69, Ö-72, Ö-71, Ö-70, Ö-75, Ö-67 : “Okuldaki herkese karşı karşıya güler yüzlü olmayı sürdürmek” ifadesi ile okul içindeki tüm paydaşlarla (öğrenciler, öğretmenler, personel, veliler vb.) samimi ve olumlu bir iletişim kurmayı ve bu pozitif tutumu sürekli hale getirmek amaçlanmaktadır. Sonuç olarak, okuldaki herkese karşı güler yüzlü bir yaklaşım, olumlu bir okul deneyimi sağlamayı amaçlar. Bu tutum, okulun bir aile gibi bir topluluk olma hissini destekler ve tüm paydaşların daha olumlu ve işbirlikçi bir şekilde bir arada çalışmasına yardımcı olabilir.

Yukarıdaki ifadeler incelendiğinde, katılımcıların çoğunun, kişiler arası ilişkilerin geliştirilmesi için sağlıklı iletişimin önemine vurgu yaptığı görülmektedir. Bunun yanı sıra, yönetici ve öğretmenlerin birbirlerine ve öğrencilere örnek olmalarının ilişkileri olumlu yönde etkilediği ifade edilmektedir. Ayrıca, bazı katılımcılar güler yüzlü iletişimin, ilişkilerin güçlenmesine ve gelişmesine yardımcı olduğunu belirtmişlerdir.

Olumsuz Öğrenci Davranışlarının Azaltılmasına İlişkin Bulgular

Tablo 2, sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin olumsuz öğrenci davranışlarını azaltmaya yönelik gerçekleştirdikleri örnek uygulamaların analizini sunmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre, katılımcılar, okuldaki olumsuz öğrenci davranışlarını azaltma amacıyla çeşitli stratejiler geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Katılımcıların ifadeleri, sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin olumsuz davranışların üstesinden gelmek ve olumlu bir öğrenme ortamı sağlamak için çeşitli adımlar attığını göstermektedir.

Tablo 2: Olumsuz Durumdaki Öğrencilerin Davranışlarını Minimize Etme Amacıyla Sınıf Öğretmenleri İle Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşleri

Sıra	Görüşler	f
1	Öğrenci dosyası inceleme ve önlem alma (Ö-42, Ö-44, Ö-45, Ö-46, Ö-47, Ö-48, Ö-49, Ö-50, Ö-51)	9
2	Öğrenciye sorumluluk yükleme (Ö-74, Ö-75, Ö-76, Ö-77, Ö-78, Ö-79, Ö-80, Ö-81, Ö-82)	9
3	Öğretmenin uyguladığı etkinlikler ve pekiştireçler (Ö-93, Ö-94, Ö-95, Ö-96, Ö-97, Ö-98, Ö-99, Ö-100)	8
4	Ev ziyaretleri (Ö-43, Ö-73, Ö-83, Ö-84, Ö-85, Ö-86, Ö-87, Ö-88, Ö-89, Ö-90, Ö-91)	11
5	Sorunun kaynağına inme (Ö-21, Ö-10, Ö-15, Ö-14, Ö-9, Ö-17, Ö-13, Ö-22, Ö-7, Ö-11, Ö-20, Ö-8, Ö-18, Ö-19, Ö-23, Ö-12, Ö-16 -23)	17
6	Okul-Veli-Öğrenci iş birliği (Ö-67, Ö-69, Ö-60, Ö-56, Ö-62, Ö-58, Ö-71, Ö-61, Ö-68, Ö-6, Ö-72, Ö-65, Ö-70, Ö-92, Ö-64, Ö-59, Ö-66, Ö-57)	18
7	Rehberlik servisi (Ö-37, Ö-26, Ö-35, Ö-41, Ö-54, Ö-27, Ö-30, Ö-52, Ö-34, Ö-24, Ö-38, Ö-25, Ö-53, Ö-55, Ö-31, Ö-29, Ö-36, Ö-32, Ö-40, Ö-28, Ö-39, Ö-33)	22
8	Rol model olma (Ö-6, Ö-5, Ö-3, Ö-4, Ö-2, Ö-1)	6

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Tablo 2, sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerin olumsuz davranışlarını azaltma amacıyla gerçekleştirdikleri örnek uygulamaların analizini sunmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre, katılımcılar, olumsuz öğrenci davranışlarının çözümüne yönelik farklı yaklaşımları benimsemektedir. Bu bağlamda, katılımcıların öne çıkan görüşleri şunlardır:

Rehberlik Servisi Yardımı: Katılımcılar, öğrencilerin olumsuz davranışlarının çözümünde rehberlik servisinin önemine vurgu yapmaktadır. Rehberlik servisi, öğrencilere bireysel destek sağlama, sorunları tespit etme ve çözüm yolları önerme konularında etkili bir rol üstlenmektedir.

Okul-Veli-Öğrenci İş Birliği: Katılımcılar, olumsuz öğrenci davranışlarını azaltmak için okul, veli ve öğrenci arasında iş birliğini önemsemektedir. Bu iş birliği sayesinde öğrencilerin sorunları daha etkili bir şekilde ele alınmakta ve çözüme kavuşturulmaktadır.

Öğretmen Tarafından Uygulanan Etkinlikler ve Pekiştireçler: Öğrencilerin olumsuz davranışlarını azaltmada öğretmenlerin rolüne dikkat çekilmiştir. Katılımcılar, öğretmenlerin olumsuz davranışları önleme amacıyla çeşitli etkinlikler ve pekiştireçler uyguladığını ifade etmektedir.

Sonuç olarak, Tablo 2'deki analiz sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin, öğrencilerin olumsuz davranışlarının azaltılmasına yönelik farklı stratejileri benimsemektedir. Bu stratejiler, rehberlik hizmetlerinden öğretmen iş birliğine kadar geniş bir yelpazede yer almaktadır. Bu uygulamaların bir arada kullanılmasıyla, okullar olumsuz davranışları azaltmada daha etkili sonuçlar elde etme çabası içerisinde.

Verilen yanıtlar analiz edildiği zaman en fazla işaretlenen birkaç seçenek analiz edilirse;

Ö-31, Ö-35, Ö-27, Ö-24, Ö-26, Ö-28, Ö-29, Ö-36, Ö-33, Ö-34, Ö-32, Ö-41, Ö-39, Ö-38, Ö-40, Ö-52, Ö-30, Ö-53, Ö-54, Ö-55: "Rehberlik servisi" Okullarda rehberlik servisinin önemi oldukça büyüktür. Rehberlik servisi, öğrencilerin akademik, psikososyal ve kariyer alanlarındaki gelişimlerini desteklemek, onlara rehberlik etmek ve çeşitli zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olmak amacıyla kurulan bir hizmet olarak yanıtlanmıştır.

Ö-62, Ö-57, Ö-68, Ö-66, Ö-59, Ö-63, Ö-60, Ö-71, Ö-65, Ö-69, Ö-56, Ö-64, Ö-72, Ö-67, Ö-92, Ö-70, Ö-58, Ö-61: "Okul-Veli-Öğrenci iş birliği" seçeneğini ifade etmişlerdir. Okul-Veli-Öğrenci iş birliği, eğitim sürecinin en önemli bileşenlerinden biridir. Bu iş birliği, okulun yönetimi, öğretmenleri, velileri ve öğrencileri içeren bir ekip yaklaşımını ifade eder. Her bir grubun birbirine destek sağladığı, iletişim kurduğu ve birlikte çalıştığı bir ortaklık anlayışını ifade etmektedir. Okul-Veli-Öğrenci iş birliği, eğitim sürecinin tüm bileşenlerini bir araya getirerek öğrencilerin daha iyi bir öğrenme deneyimi yaşamalarını ve potansiyellerini en üst düzeye çıkarmalarını destekler. Bu iş birliği, çocukların akademik, sosyal ve duygusal gelişimlerine olumlu katkılarda bulunurken aynı zamanda topluluk bağlarını güçlendirmektedir.

Ö-20, Ö-13, Ö-9, Ö-18, Ö-16, Ö-23, Ö-7, Ö-11, Ö-21, Ö-15, Ö-8, Ö-14, Ö-19, Ö-12, Ö-10, Ö-22, Ö-17 : "Sorunun kaynağına inme" eğitim sistemi veya süreçlerinde ortaya çıkan sorunları daha iyi anlamak ve çözmek amacıyla temel nedenleri veya kökenleri belirlemeyi ifade eder. Bu yaklaşım, yalnızca sorunun yüzeyine değil, daha derinlemesine nedenlerine ve kökenine odaklanmayı içermektedir. Yüzeysel çözümler yerine temel sorunları ele alarak daha etkili ve sürdürülebilir sonuçlar elde etmeyi amaçlar. Eğitimde sorunların sadece semptomlarını değil, nedenlerini ele alarak daha sağlam bir eğitim sistemi oluşturmak hedeflenir.

Ö-43, Ö-73, Ö-83, Ö-84, Ö-85, Ö-86, Ö-87, Ö-88, Ö-89, Ö-90, Ö-91: "Ev ziyaretleri" yanıtını vermişlerdir. Ev ziyaretleri, eğitimde önemli bir rol oynayan etkili bir uygulamadır. Özellikle öğrencilerin akademik başarısını artırmak, öğrenci ve aile ilişkilerini güçlendirmek, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını anlamak ve eğitim sürecini desteklemek amacıyla kullanılan bir stratejidir. Sonuç olarak, ev ziyaretleri, ailelerle daha yakın işbirliği yapmayı sağlayarak öğrencilerin akademik başarısını artırabilir, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyebilir, eşitsizlikleri azaltabilir ve genel olarak okulun topluluğunu daha güçlü bir şekilde bir araya getirebilir.

Öğretmenlerin Motivasyonunun Artırılmasına İlişkin Bulgular

Okul içinde eğitimcilerin motivasyonunu yükseltmeye bağlı olarak, sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenlerinin verdiği cevapların analizi, "Okulunuzda öğretmenlerin motivasyonunu artırmak için örnek uygulamalarınız varsa, lütfen paylaşır mısınız?" sorusuna verilen cevaplar Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 1 : Öğretmenlerin Motivasyonlarının Artırılması İçin Yapılanlara Yönelik Sınıf Öğretmenleri İle Okul Öncesi Öğretmenlerin Görüşleri

Sıra	Görüşler	f
1	Güven kazanma (Ö-97, Ö-95, Ö-20, Ö-6, Ö-99, Ö-2, Ö-1, Ö-4, Ö-22, Ö-21, Ö-100, Ö-23, Ö-98, Ö-3, Ö-94, Ö-5)	17
2	Öğretmenlerle birebir ilgilenme (Ö-65, Ö-67, Ö-84, Ö-66, Ö-82, Ö-81, Ö-62, Ö-80, Ö-79, Ö-83, Ö-63, Ö-85, Ö-68, Ö-64)	14
3	Okul olan bağlılık ile aidiyet duygusunu geliştirilmesi (Ö-60, Ö-58, Ö-57, Ö-59, Ö-92, Ö-93, Ö-61)	7
4	Olumlu iletişim ve ilişki kurma (Ö-15, Ö-17, Ö-11, Ö-14, Ö-18, Ö-12, Ö-19, Ö-9, Ö-8, Ö-24, Ö-16, Ö-7, Ö-13)	14
5	Çeşitli etkinliklerde birlikte hareket etme (Ö-39, Ö-41, Ö-27, Ö-34, Ö-38, Ö-36, Ö-30, Ö-32, Ö-25, Ö-29, Ö-31, Ö-37, Ö-28, Ö-55, Ö-33, Ö-56, Ö-35, Ö-40, Ö-26)	19
6	Öğretmenin rahat ve mutlu hissetmesi (Ö-50, Ö-47, Ö-53, Ö-43, Ö-48, Ö-44, Ö-45, Ö-52, Ö-49, Ö-51, Ö-54, Ö-46, Ö-42)	13
7	Başarılarını ödüllendirme (Ö-74, Ö-72, Ö-76, Ö-73, Ö-78, Ö-77, Ö-70, Ö-75, Ö-69, Ö-71)	10
8	Öğretmenlere yönelik etkinlikler ve faaliyetler (Ö-91, Ö-87, Ö-90, Ö-89, Ö-86, Ö-86)	6

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Katılımcıların öğretmenlerin motivasyonunu artırmak için önerdiği uygulamaları içeren Tablo 3'ün analizi olarak, sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin öğretmenlerin motivasyonunu artırmak için tercih ettiği başlıca stratejilerin özetine ulaşabiliyoruz. Özellikle öğretmenlere yönelik etkinlikler, özel günlerde hediye ve ödüller, aidiyet duygusunu geliştirme ve okula bağlılık oluşturma gibi önemli noktalar vurgulanmaktadır. Ayrıca, öğretmenlere yönelik etkinlikler düzenlemenin öne çıkan bir yaklaşım olduğu görülüyor.

Ö-30, Ö-25, Ö-28, Ö-36, Ö-37, Ö-41, Ö-35, Ö-34, Ö-39, Ö-32, Ö-38, Ö-29, Ö-26, Ö-33, Ö-40, Ö-55, Ö-31, Ö-56, Ö-27 : Aylık düzenli olarak zümre toplantıları düzenliyoruz ve bu toplantılarda her öğretmene eşit şekilde görevler veriyoruz. Bu yanı sıra, öğretmenlerimizle birlikte çeşitli etkinlikler düzenleyerek bir araya geliyoruz. Konser gibi etkinliklere birlikte katılarak, öğretmenlerin daha fazla motive olmasına olanak sağlıyoruz.

Ö-23, Ö-95, Ö-98, Ö-100, Ö-5, Ö-6, Ö-20, Ö-21, Ö-22, Ö-1, Ö-94, Ö-2, Ö-96, Ö-97, Ö-3, Ö-99, Ö-4: “Öğretmenlerimize yönelik çeşitli spor etkinlikleri sunmaktayız. Bu etkinlikler arasında masa tenisi turnuvaları ve futbol turnuvaları gibi faaliyetler bulunmaktadır. Öğretmenlerimizin okul içinde de etkin bir rol oynamaları için her ay düzenli yemek programları düzenliyoruz. Ayrıca özel günlerde de sık sık bir araya gelerek sıra gecesi gibi etkinlikler düzenliyoruz ve keyifli vakit geçiriyoruz. Bu tür etkinlikler, öğretmenlerimizin hem okula hem de birbirlerine daha bağlı hissetmelerine yardımcı olarak motivasyonlarını artırmayı amaçlamaktayız”

Ö-83, Ö-64, Ö-81, Ö-67, Ö-68, Ö-79, Ö-62, Ö-80, Ö-85, Ö-65, Ö-66, Ö-84, Ö-63: “Öğretmenlerimizi zaman zaman sınıflarında ziyaret ederek, yaptıkları harika işleri ve çabaları takdir ediyoruz. Bu yaklaşım, onların mutlu olmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca her dönem öğretmenlerimize teşekkür veya takdir belgesi gibi ödüller sunarak öğretmenlerimizi ödüllendiriyoruz. Ayrıca her ay örnek sınıfları ilan ederek öğretmenlerimize destek oluyor ve bu da onların motivasyonunu artırıyor.

Ö-17, -9, Ö-18, -16, Ö-14, Ö-13, Ö-8, Ö-11, Ö-10, Ö-7, Ö-19, Ö-15, Ö-12, -24 : “Birlikte bir aile olduğumuzu vurgulayarak, öğretmenlerimize bu hissiyatı yaşatıyoruz. Bu yaklaşım sayesinde öğretmenlerimizin hem okula hem de öğrencilere daha sıkı bir şekilde bağlanmalarını sağlayarak motivasyonlarını artırıyoruz.”

Ö-51, Ö-44, Ö-52, Ö-45, Ö-46, Ö-53, Ö-54, Ö-42, Ö-47, Ö-48, Ö-49, Ö-50, Ö-43: “Öğretmenlerimizin özel günlerinde, doğum günü, düğün veya cenaze gibi önemli anlarında bir araya gelerek dayanışmayı pekiştiriyoruz. Bu durum, öğretmenlerimizin okula olan bağlılığını artırdığı gibi aynı zamanda motivasyonlarını da yükseltmektedir.

Herkesin görüşüne göre okul, öğretmenlerin şevkini artırmak için çeşitli sportif ve kültürel etkinlikler düzenlemiştir. Bazı katılımcılar, diğer öğretmenleri motive etmek açısından olumlu bir davranış olan öğretmen motivasyonunu artırmak için başarılı öğretmenleri ödüllendirmiştir. Bazı katılımcıların yorumlarına göre öğretmenler aile ortamında olduklarını hissetmekte, bu durum okula aidiyet duygusu oluşturmada ve okula bağlılıklarını arttırmakta, bu da motivasyonlarını artırmaktadır.

Öğrencilerin Motivasyonunun Artırılmasına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin enerjisini artırmak amacıyla, "Öğrencilerin enerjisini yükseltmek için uygulama paylaşabilir misiniz?" sorusuna sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenlerinin cevaplarına yönelik analiz Tablo 4'te sunulmaktadır.

Tablo 2 : Öğrencilerin Motivasyonunu Yükseltmek İçin Yapılanlara Yönelik Sınıf Öğretmenleri İle Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşleri

Sıra	Görüşler	f
1	Öğrencilerin okullarına isteyerek gelmesini ve mutluluklarını sürdürme (Ö-68, Ö-66, Ö-62, Ö-69, Ö-71, Ö-65, Ö-70, Ö-73, Ö-72, Ö-67, Ö-63, Ö-64)	12
2	Öğrencilere yönelik gezi organizasyonu (Ö-27, Ö-28, Ö-32, Ö-29, Ö-25, Ö-30, Ö-26, Ö-24, Ö-31)	9
3	Öğrencilerle birebir ilgilenme ve onlara güvenme (Ö-22, Ö-35, Ö-16, Ö-17, Ö-23, Ö-19, Ö-12, Ö-18, Ö-15, Ö-20, Ö-14, Ö-33, Ö-21, Ö-34, Ö-13)	15
4	Öğrencilerin okullarını kendi evleri gibi hissetmesini sağlama (Ö-82, Ö-85, Ö-91, Ö-83, Ö-87, Ö-89, Ö-84, Ö-88, Ö-79, Ö-86, Ö-81, Ö-90, Ö-80)	13
5	Öğrencilere ödüllendirme çalışmaları (Ö-56, Ö-57, Ö-49, Ö-53, Ö-58, Ö-54, Ö-55, Ö-48, Ö-59, Ö-47, Ö-51, Ö-50, Ö-52)	12
6	Öğrencilere yönelik sosyal, kültürel vb. etkinlikler (Ö-3, -6, Ö-9, Ö-8, Ö-2, Ö-7, Ö-11, Ö-10, Ö-1, Ö-4, Ö-5)	11
7	İlgi ve beceriye göre kurs verme (Ö-95, Ö-75, Ö-98, Ö-61, Ö-93, Ö-74, Ö-46, Ö-76, Ö-44, Ö-36, Ö-77, Ö-99, Ö-37, Ö-78, Ö-92, Ö-97, Ö-45, Ö-40, Ö-42, Ö-100, Ö-38, Ö-43, Ö-60, Ö-39, Ö-94, Ö-41)	38

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Tablo 4'e bakıldığında, katılımcıların öğrencilerin ilgilerini artırmaya yönelik farklı görüşler sundukları görülmektedir. Bu nedenle katılımcıların görüşleri de dikkate alınarak sınıf öğretmenleri ile okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerin motivasyonunu artırmanın en yaygın yolları şunlardır: (1) Öğrencilerin sosyal, kültürel vb. etkinlikler düzenlemek, (2) ilgi ve becerilere dayalı dersler vermek, (3) öğrencilere yönelik geziler

düzenlemek. Tablo 4'e bakıldığında tüm katılımcıların toplulukları, kültürleri vb. var. Etkinliği kendilerinin organize ettiğini belirtir. Buna göre bazı katılımcıların bu konuya ilişkin görüşleri aşağıdaki gibidir.

Ö-11, Ö-9, Ö-8, Ö-4, Ö-5, Ö-6, Ö-7, Ö-3, Ö-9, Ö-2, Ö-1 : "Öğrencilerimizi motive edici sonunda ödülleri etkinlikler düzenlemekteyiz. Örneğin, okulumuz genelinde başarıyla yürütülen sıfır atık projesi kapsamında okullarımızı ve sınıflarımızı temiz tutarak geri dönüşümün önemine vurgu yapıyoruz. Aynı zamanda akıl oyunları gibi etkinlikler de düzenliyoruz. Velilere önerdiğimiz kitapları test etmelerini ve sonrasında bu deneyimleri paylaşımlarını istiyoruz. Böylece hem öğrencilerin hem de velilerin öğrenmesine olanak sağlıyoruz. Bu yaklaşımla, öğrencilerin okula gitme motivasyonunu artırmayı hedefliyoruz."

Ö-57, Ö-54, Ö-52, Ö-56, Ö-50, Ö-55, Ö-59, Ö-53, Ö-51, Ö-48, Ö-47, Ö-58 : Düzenlediğimiz turnuvalarda, başarılı olan katılımcılara madalya ve ödülleri sunarak fiziksel aktiviteyi teşvik etmeyi amaçlıyoruz. Öğrencilerin, sınavlarda birinci olan öğrencilere ödülleri verildiğini görebilecekleri aylık bir yerleştirme sınavı düzenliyoruz. Ayın en temiz sınıfını seçiyoruz ve ödüllendiriyoruz.

Ö-69, Ö-71, Ö-70, Ö-72, Ö-65, Ö-73, Ö-63, Ö-67, Ö-68, Ö-62, Ö-66, Ö-64.: "Öğrencilerin öğrenme motivasyonunu etkileyen dersler hem ders içi hem de ders dışı olarak verilmektedir. Bunların arasında yüzme, halk oyunları, bilgi yarışması gibi etkinlikler düzenlenmektedir.

Ö-37, Ö-76, Ö-95, Ö-45, Ö-99, Ö-42, Ö-60, Ö-44, Ö-75, Ö-36, Ö-100, Ö-78, Ö-92, Ö-74, Ö-93, Ö-98, Ö-38, Ö-46, Ö-77, Ö-39, Ö-97, Ö-43, Ö-94, Ö-41, Ö-61, Ö-40 : "Öğrencilerimiz için gezici tiyatromuz var. Öğrencilerimiz düzenli olarak bu gezici sinemalarda güzel vakit geçiriyor. Müzeleri geziyoruz. Öğrencilere yönelik geziler düzenliyoruz. Bu sayede öğrencilerimiz okul saatleri dışında da güzel vakit geçirebilirler. Bir okula hapsedilmek yerine."

Ö-79, Ö-80, Ö-81, Ö-82, Ö-83, Ö-84, Ö-85, Ö-86, Ö-87, Ö-88, Ö-89, Ö-90, Ö-91: "...geziler, piknikler düzenliyoruz. Sinema etkinliklerimiz oluyor. Birlikte tiyatroya gidiyoruz, öğrencilere tiyatroyu sevdirmek için ders dışı etkinlikleri de birlikte yapıyoruz."

Katılımcıların tamamı öğrencilerinin motivasyonunu artıracak ders dışı etkinlikler geliştirdiklerini söyledi. Bazı katılımcılar ise öğrencileri ilgi duyabilecekleri ve motivasyonlarını artıracak becerilere sahip oldukları derslere yönlendirdiklerini belirtti. Ayrıca bazı katılımcılar öğrenci motivasyonunu artırmak amacıyla çeşitli yerlere geziler düzenlediklerini belirttiler.

Okul Ortamının İyileştirilmesine İlişkin Bulgular

Okulun genel atmosferini iyileştirmeye yönelik olarak gerçekleştirilen uygulamaları değerlendirmek üzere, sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenlerinin "Okul ortamını daha iyi hale getirmek için uygulanan çalışmalardan bahseder misiniz?" sorusuna verdikleri cevapların analizi Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo 3 : Okul Ortamının İyileştirilmesi kapsamında Sınıf Öğretmenleri ile Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşleri

Sıra	Görüşler	f
1	Okulu öğrenciler için ev ortamına dönüştürme (Ö-53, Ö-56, Ö-62, Ö-58, Ö-61, Ö-63, Ö-57, Ö-64, Ö-60, Ö-59, Ö-48, Ö-52, Ö-85, Ö-49, Ö-50, Ö-54, Ö-51, Ö-55)	18
2	Öğrencilerin sorumluluklarının bilincinde olması için yapılan etkinlikler (Ö-15, Ö-93, Ö-11, Ö-14, Ö-30, Ö-29, Ö-95, Ö-16, Ö-32, Ö-13, Ö-31, Ö-12, Ö-92, Ö-94, Ö-17)	15
3	Tehlikelere Karşı Okulun Güvenli Hale Getirilmesi (Ö-9, Ö-4, Ö-5, Ö-7, Ö-2, Ö-6, Ö-8, Ö-3)	8
4	Çok amaçlı salon ve kütüphane oluşturma (Ö-1, Ö-10, Ö-96, Ö-97, Ö-98, Ö-99, Ö-100)	7
5	Okulun temiz olmasını sağlama (Ö-46, Ö-42, Ö-87, Ö-36, Ö-45, Ö-89, Ö-41, Ö-90, Ö-38, Ö-34, Ö-91, Ö-43, Ö-35, Ö-88, Ö-37, Ö-33, Ö-47, Ö-39, Ö-44, Ö-86, Ö-40)	21
6	Okul bahçesini ve duvarlarını iyileştirme (Ö-23, Ö-26, Ö-21, Ö-20, Ö-19, Ö-28, Ö-25, Ö-18, Ö-24, Ö-27, Ö-22)	11
7	Okulun çekici ortama dönüştürülmesi (Ö-66, Ö-74, Ö-78, Ö-80, Ö-76, Ö-68, Ö-67, Ö-71, Ö-73, Ö-70, Ö-75, Ö-83, Ö-69, Ö-82, Ö-81, Ö-79, Ö-72, Ö-84, Ö-77, Ö-65)	20

Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.

Tablo 5'ten görüldüğü üzere, (1) Okul bahçesinin düzenlenmesi ve duvarların rengarenk hale getirilmesi (2) Okul içinin komple çocukların ilgilerini çekecek hale getirilmesi, (3) Okulun türlü tehlikelere karşı güvenli hale getirilmesi için önerilerin geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Ö-24, -22, Ö-19, Ö-20, Ö-27, Ö-21, Ö-23, Ö-26, Ö-25, Ö-18 : " Okulun duvarları, öğrencilerin ilgisini çekebilmek amacıyla renkler ve şekillerle süslenmektedir.

Ö-71, Ö-75, Ö-73, Ö-79, Ö-66, Ö-83, Ö-72, Ö-70, Ö-68, Ö-74, Ö-78, Ö-67, Ö-82, Ö-76, Ö-81, Ö-84, Ö-69, Ö-77, Ö-80, Ö-65: “Okulumuzun fiziksel çevresine yaptığımız düzenlemeler, öğrencilerin dikkatini çekebilecek niteliktedir. Okul bahçesinin duvarlarına çizgi film karakterleriyle boyama yaparak çocukların ilgisini çekmeyi amaçlıyoruz. Ayrıca okulumuzda bir spor sahası da bulunmaktadır. Bu sahayı futbol, voleybol ve basketbol gibi farklı sporlar için kullanıyoruz.”

Ö-59, Ö-51, Ö-54, Ö-52, Ö-48, Ö-57, Ö-58, Ö-64, Ö-62, Ö-56, Ö-61, Ö-53, Ö-63, Ö-60, Ö-55, Ö-50, Ö-85, Ö-49 : “Okulumuzda öğrenciler, kendilerini güvende hissedebiliyorlar. Bu sayede öğrencilerimiz, okulda oldukları süre boyunca kendilerini evlerindeymiş gibi rahat hissediyorlar..”

Ö-41, Ö-45, Ö-42, Ö-37, Ö-88, Ö-90, Ö-34, Ö-89, Ö-46, Ö-36, Ö-43, Ö-38, Ö-87, Ö-35, Ö-91, Ö-33, Ö-44, Ö-39, Ö-47, Ö-86, Ö-40 : “Temizlik bizim için en büyük önceliklerdir. Okulumuzun temizliğine son derece dikkat ediyoruz. Aynı şekilde, öğrenci kıyafetlerinin temiz ve düzenli olmasına büyük bir özen gösteriyoruz. Herkesin kıyafetinin benzer olmasıyla birlikte temizlik ve düzenliğe verdiğimiz önemi vurguluyoruz..”

Katılımcıların görüşleri analiz edildiğinde genel olarak okul ortamlarını öğrencilerin yaşam alanı için çekici kılabilmek amacıyla okulun duvarlarının rengârenk şekilde iyileştirildiği görülmektedir. Bunun yanında katılımcıların büyük bir bölümü okulun içinin estetik ve hale getirmeye odaklanarak okul ortamını geliştirmeye çalıştıklarını belirtmiştir. Bunun yanı sıra, bazı katılımcılar da okulun güvenliğini artırmayı hedefleyerek okulun iyileştirilmesi gerektiğine vurgu yapmışlardır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Olumlu bir okul ikliminin oluşturulmasında, kişiler arası ilişkilerin rolü oldukça önemlidir. Bu noktada, sınıf öğretmenlerinin özellikle vurguladığı konu, sağlıklı ve olumlu iletişimin teşvik edilmesi ve öğrencilere örnek olabilecek tutumların sergilenmesidir. İyi iletişim, empati yeteneğini artırarak hoşgörülü davranışların gelişmesine olanak tanır.

Olumlu bir okul iklimine sahip okullarda genellikle açık bir iletişim ortamı bulunur. Bu tip okullarda öğrenci-öğretmen ilişkileri olumlu ve açıktır. Bu da hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin okula karşı olumlu duygular geliştirmesine yardımcı olur. Bununla birlikte, her bireyin olumlu davranışlarından ilham alarak birbirine örnek olması, okulun atmosferini daha yaşanabilir hale getirir.

Sınıf öğretmenleri kişiler arası ilişkileri güçlendirmek için başarılı yöntemler uygulamışlardır. Öğrencilerin okullarını sahiplenmeleri teşvik edilmeli, tüm bireyler arasında sağlıklı ilişkiler kurmaları teşvik edilmeli ve böylece okul ortamı iyileştirilmelidir. Bu yaklaşım, olumlu bir okul iklimi oluşturmanın anahtarıdır. Ayrıca, öğrenciler arasındaki ilişkilerin de desteklenmesi önemlidir, çünkü bu da olumlu bir okul deneyimi sağlar (Doğan, 2017).

Olumlu bir okul ikliminin sağlanması için öğrenci davranışlarının büyük önemi bulunmaktadır. Araştırmalar, olumsuz öğrenci davranışlarının okul atmosferini olumsuz etkilediğini göstermektedir (Monhardt, 1995; Siyez, 2009). Olumsuz davranışların azaltılması, okulun güvenli, rahat ve yaşanabilir bir ortam haline gelmesine yardımcı olur. Bu nedenle, olumsuz öğrenci davranışlarını önlemeye yönelik olarak sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri büyük bir değere sahiptir.

Sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenleri, olumsuz öğrenci davranışlarının azaltılmasını hedefleyen çabaların içerisinde rehberlik servisinin olası sorunlara müdahale edişi gibi konulara özel bir önem atfetmektedirler. Bu yaklaşımların okul iklimini olumlu yönde etkilediği gözlenmektedir. Araştırmalar, rehberlik hizmetinin okul ortamında öğrencilerin her yönden gelişimi için kritik bir rol oynadığını belirtmektedir. Rehberlik hizmeti, öğrencilere destek sağlayarak şiddeti azaltmaya yardımcı olur ve okul iklimi için hayati bir öneme sahiptir.

Olumlu bir okul iklimi için öğretmenlerin motivasyonu da oldukça önemlidir. Katılımcı görüşleri doğrultusunda, okul yönetimi tarafından çeşitli etkinlikler düzenlenerek öğretmenlerin motivasyonunun artırıldığı belirtilmektedir. Bu etkinlikler, öğretmenlerin tazelenmiş bir motivasyonla düşünme ve çalışma fırsatı bulmasını sağlar. Bu durum öğretmenler arası ilişkilerin güçlenmesine katkı sağlar ve öğretmenlerin keyif almasını sağlar. Öğretmen motivasyonunun artması, okulun genel iklimini olumlu şekilde etkiler. Öğretmenlerin motive olması, öğrencilerin de motive olmasına yardımcı olur ve böylece okul iklimi daha olumlu hale gelir. Öğretmenlerin motivasyonunun yüksek olması aynı zamanda akademik başarının da artmasına katkı sağlar.

Yapılan araştırmalar, düşük öğretmen motivasyonunun genellikle yetersiz ücret, başarıların yeterince ödüllendirilmemesi ve yöneticilerin motivasyona yeterince önem vermemesi gibi faktörlerden kaynaklandığını göstermektedir (Ertürk, 2016). Bu nedenle, yöneticilerin öğretmenlerin motivasyonunu artırmak için tutum ve davranışlarının büyük bir etkisi olduğu vurgulanmaktadır (Renchler, 1992; Akt., Doğan, 2017).

Öğrencilerin motivasyonunu artırmak için elde edilen katılımcı görüşlerine göre, en etkili uygulamalardan biri öğrenciye odaklı etkinliklerdir. Öğrenci merkezli düşünce ve onların ilgi alanlarına göre etkinlikler düzenleme yaklaşımının, öğrencilerin motivasyonunu olumlu bir şekilde etkilediği gözlenmektedir. Katılımcılar, öğrencilerin sadece derslere katılmakla kalmayıp çeşitli faydalı etkinlikler için de okula gelmelerinin gerektiği konusunda görüş birliğindedir. Bu strateji, öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerini sağlayarak okulun iklimini olumlu yönde etkilemektedir.

Öğrencilerin motivasyonunun artırılması, okulun iklimi açısından oldukça kritiktir. Yüksek motivasyon, öğrencilerin algılarını artırır ve daha dikkatli olmalarını sağlar. Bu durum akademik başarıyı da beraberinde getirir (Demirtaş, 2005). Araştırmalar gösteriyor ki, sportif faaliyetlerin düzenlenmesi öğrencilerin eğlenceli vakit geçirebileceği bir alan yaratır (Monhardt, 1995). Ek olarak, kulüp faaliyetleri, oyun etkinlikleri ve diğer fiziksel-sosyal etkinlikler de olumlu bir okul ikliminin oluşturulmasında kritik bir rol oynar. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin olumsuz davranışlarını azaltmaya yardımcı olur, okul atmosferini olumlu yönde etkiler ve güvenli bir öğrenme ortamı sunar.

Okulun fiziksel ortamı da olumlu bir iklimin sağlanması açısından kritik bir rol oynar. Okullarda sınıflar, bahçe, oyun sahası, laboratuvar, kütüphane gibi birçok alan bulunur. Bu alanlar, öğrenci, öğretmen ve diğer personelin etkileşimine maruz kalır. Okulun fiziksel zenginlikleri ve olanakları, okul iklimini etkiler. Katılımcı görüşlerine göre, okul duvarlarının ve bahçesinin düzenlenmesi öğrencilere çekici gelir. Bu düzenlemeler, öğrencilerin okula karşı olumlu bir tutum geliştirmesine yardımcı olur. Ayrıca, bahçe düzenlemesi öğrencilerin okul bahçesinde daha keyifli vakit geçirmesini sağlar. Bu unsurlar, öğrencilerin okula gelmeyi daha istekli hale getirir ve bu da okul iklimini olumlu şekilde etkiler.

Sonuç olarak, öğrenci motivasyonunun artırılması, öğrenci merkezli etkinliklerin düzenlenmesi, fiziksel ortamın düzenlenmesi gibi faktörler okul iklimini olumlu hale getirmekte önemli rol oynar. Bu unsurlar, öğrencilerin okula olan bağlılığını artırır, olumsuz davranışları azaltır, akademik başarıyı destekler ve okulun genel atmosferini olumlu yönde etkiler.

KAYNAKÇA

- Atakan, H. (2012). Devlete bağlı ilköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin örgüt iklimi algıları ile iş tatmini arasındaki ilişkinin incelenmesi, Ankara Altındağ ilçesi örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Bektaş, F. & Nalçacı, A. (2013). Okul İklimi İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki. Sosyal Bilimler Dergisi, 4(13), 1-13, Ankara.
- Bursalıoğlu, Z. (2012). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış (17. Baskı). Pegem Akademi. Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2013), Ankara.
- Celkan, H. Y. (2003). Türk millî eğitiminden felsefi bir kesit. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 1 (2), Ankara.
- Celkan, H. Y. (2006). Prof. Dr. Hikmet Yıldırım Celkan. Hayat yolunda anlam arayışı, Ankara: Hegem Yayınları, Ankara.
- Celkan, H. Y. (2018). Eğitim sosyolojisi. Asos Yayınları, Birinci Baskı, İstanbul.
- Celkan, H., Y. (1991). Beşeri kültürün temel ögesi aile. Aile ve Toplum, 1(1), İstanbul.
- Çalık, T. & Kurt, T. (2010). Okul iklimi ölçeğinin geliştirilmesi. Eğitim ve Bilim Dergisi, 157(35), 167-180, Ankara.
- Çetin, B. (2014). Eğitim ve kalkınma ilişkisi: Türkiye örneği, Yüksek lisans tezi, Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.
- Demir, A. (2008). Ortaöğretim Okullarında Okul İklimi ve Öğretmen Performansları Arasındaki İlişki, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Demirtaş, S. (2005). Çalışma yaşamında motivasyonun önemi ve teşvik araçlarının yeri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Doğan, S. (2017). Okul Kültürü Ve İklimi. (ed. C. T. Uğurlu), Okul Yönetimi, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Ertürk, R. (2016). Öğretmenlerin İş Motivasyonları. Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 2(3), 1-15, Ankara.

- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2005). Educational administration: Theory, research, and practice (7th ed.). Boston, MA: McGraw Hill.
- Hoy, W. K. (2003). School climate. In J.W. Guhtrie. Encyclopedia of education, Thompson Gale.
- Monhardt, B. M. (1995). Safe by Definition. American School Board Journal, 182(2), 32-34. <https://eric.ed.gov/?id=EJ499079>
- Okar, M. (2018). Öğretmenlerin Örgütsel İklim Algıları İle Değişime Direnme Tutumları Arasındaki İlişki. [Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Özdemir, A. (2002). Sağlıklı okul ikliminin çeşitli görünüşleri ve öğrenci başarısı. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1), 39-46, Kastamonu.
- Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E. & Erkan, S. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(38), 213-224, Ankara.
- Renchler, R. (1992). Student motivation, school culture, and academic achievement: What school leaders can do. ERIC Clearinghouse on Educational Management.
- Shaw, J. & Reyes, P. (1990). Comparison of High School and Elementary School Cultures. This Paper Presented At The Annual Meeting of the American Educational Research Association, Boston. <https://eric.ed.gov/?id=ED320301>
- Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(25), 67-80, Denizli.
- Tavşanlı, Ö., Birgül, K. & Oksal, A. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Okul İklimine Yönelik Algılarını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi. International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 11(9), 821-838, Ankara.
- Turan, S. (1998). Measuring organizational climate and organizational commitment in the Turkish educational context. Paper Presented at the Annual Meeting of the University Council for Educational Administration. St. Louis, Missouri, USA. <https://eric.ed.gov/?id=ED429359>,
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin yayıncılık, Ankara.